

Rapport

Rapport over een klacht over het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen te Rotterdam

Datum: 5 april 2012

Rapportnummer: 2012/057

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO) de inning van de kinderalimentatie op 27 augustus 2010 heeft overgenomen, omdat het geen genoegen nam met betaling van het verschuldigde bedrag op een gezamenlijke rekening van verzoeker en zijn ex-partner. Het LBIO stelt zich op het standpunt dat daarmee geen sprake was van bevrijdende betaling.

Daarnaast klaagt hij erover dat het LBIO bij de stopzetting van de overname het bedrag aan teveel doorbetaalde alimentatie niet van zijn ex-partner heeft teruggevorderd maar hem heeft aangeraden om dit bedrag te verrekenen met toekomstige termijnbetalingen.

Bevindingen

Algemeen

Als de rechter iemand een verplichting oplegt om maandelijks een bijdrage te leveren aan de kosten voor levensonderhoud van de kinderen, dan is het de bedoeling dat een daartoe op een bankrekening overgemaakt bedrag ook ten volle beschikbaar is en kan worden aangewend voor die kinderen. Verzoeker vindt dat dat het geval is geweest, het LBIO vindt van niet. Wie heeft er gelijk? En als dan uiteindelijk blijkt dat er teveel is betaald, is het dan aan het LBIO om dat bedrag ten behoeve van verzoeker terug te vorderen?

Wat is er gebeurd

Verzoekers kinderen verblijven beurtelings bij hem en zijn ex-partner. In juni 2009 heeft de rechter bepaald dat verzoeker maandelijks een kinderalimentatie dient te betalen. In maart 2010 ontving hij een brief van het LBIO: zijn ex-partner had het LBIO geschreven dat er een achterstand in de betalingen was ontstaan en had verzocht om de inning van de kinderalimentatie over te nemen; hij werd verzocht om die achterstand alsnog te voldoen of bewijsstukken te sturen waaruit zou blijken dat hij wel had betaald. Eind maart schreef verzoeker terug dat hij wel had betaald en stuurde daarvan bewijs van betaling tot en met maart 2010. Bij de betaling van het achterstandsbedrag stond de mededeling "KB privérekening (van de ex-partner). Het LBIO vond het aannemelijk dat verzoeker daarmee had voldaan aan de betalingsverplichting en ging niet over tot inning.

Begin april 2010 belde verzoekers ex-partner het LBIO. Zij vertelde dat de kinder-alimentatie op de gezamenlijk bankrekening was gestort en er weer was afgehaald, terwijl verzoeker eerder wel op de juiste privé-bankrekening had gestort. Daarop schreef het LBIO verzoeker eind april aan met het verzoek om alsnog op het juiste rekeningnummer te storten, met bijvoeging van een nieuwe berekening van de achterstand op dat moment en onder uitdrukkelijke vermelding van het privérekening nummer van de ex-partner. Verzoeker liet half mei weten het er niet mee eens te zijn: storting op een ander

rekeningnummer lijkt hem niet van belang en hij hoeft toch niet dubbel te betalen? Waarom denkt het LBIO dat het rekeningnummer niet juist is?

Het LBIO liet hem direct daarop weten dat hij de kinderalimentatie niet op eigen initiatief op een ander rekeningnummer mocht overmaken. Per telefoon deelde verzoeker mee dat hij op het gezamenlijke rekeningnummer had gestort omdat zijn ex-partner al in het bezit was van een gedeelte van de kinderbijslag; daarop had hij besloten de kinderalimentatie met dat bedrag te verrekenen.

Zijn ex-partner liet daarop telefonisch weten dat verzoeker niet zomaar op de gezamenlijke rekening kon gaan storten, dat zij de kinderalimentatie niet op de gezamenlijke rekening gestort wilde hebben, omdat daar ook kosten van worden afgeschreven zodat zij niet kon beschikken over de alimentatie. Per e-mail voegde zij daar nog aan toe dat er nadat de kinderalimentatie op de gezamenlijke rekening was gestort diverse afschrijvingen hadden plaatsgevonden waarover met haar geen overleg had plaatsgevonden en waarover geen overeenstemming bestond. De ex-partner schreef verder dat het in het verleden zo ging dat als er een rekening kwam, de betaling ervan nog van de gezamenlijke rekening kon worden afgeschreven, of er vond overleg plaats en de één maakte de helft van het bedrag naar de ander over. Op een gegeven moment ging verzoeker volgens zijn ex-partner dingen betalen waarin zij geen inspraak had gehad; er was volgens haar al lange tijd geen saldo op de gezamenlijke rekening zodat zij er ook geen kosten van kon betalen.

Verzoeker liet daarop het LBIO eind mei 2010 weten dat zijn ex-partner zonder overleg de Sociale Verzekeringsbank had gevraagd de kinderbijslag voortaan op haar rekening te storten. Zij had daarop de helft van de kinderbijslag op de gezamenlijke rekening gestort. Zijn ex-partner had geen recht op de kinderbijslag, want de kinderen hadden hun hoofdverblijf bij hem. Hij had daarom de te betalen alimentatie deels verrekend met het hem toekomende bedrag aan kinderbijslag. Het LBIO liet hem begin juni telefonisch en schriftelijk weten dat verrekening op eigen houtje niet is toegestaan en evenmin het op een andere rekening storten. Zijn ex-partner was daarmee immers niet akkoord gegaan. Hij kreeg nog één keer de kans om het (oorspronkelijk verschuldigde) bedrag te betalen. Verzoeker was het er niet mee eens en wilde daarover een klacht indienen.

Verzoekers ex-partner meldde op 18 juni 2010 per e-mail dat verzoeker begin mei een klein bedrag had overgemaakt en voor juni het volledige bedrag en dat hij dus nog niet had voldaan aan de betalingsverplichting. Daarop schreef het LBIO hem eind juli weer aan met het verzoek de tot dan opgelopen achterstand te voldoen. Nadat de ex-partner eind augustus liet weten dat verzoeker nog steeds niet had betaald, nam het LBIO de inning op 27 augustus 2010 over, uitgaande van de achterstand tot en met september 2010. Verzoeker liet weten dat dat niet juist was, omdat er een nieuwe beschikking van 17 augustus 2010 was van de rechter. Op het verzoek van het LBIO om de beschikking op te sturen antwoordde verzoeker dat dit de taak van zijn ex-partner was. Het LBIO verzocht de ex-partner dezelfde dag om de beschikking op te sturen en heeft deze op 14 september

2010 ontvangen. De beschikking hield in dat verzoeker in de periode van juni tot en met datum uitspraak het bedrag verschuldigd was ter hoogte van hetgeen feitelijk al was betaald en dat hij vanaf die datum een lager bedrag aan kinderalimentatie verschuldigd was: de vordering tot half augustus bestond dus niet meer. Het LBIO kon dus slechts rekening houden met vorderingen vanaf half augustus.

Verzoeker diende op 10 september 2010 een klacht in bij het LBIO: hij was nog altijd van mening dat er geen sprake was geweest van een achterstand en vond dat het LBIO uitging van verkeerde uitleg van de door het LBIO aangehaalde wetsartikelen. Hij vond dat het LBIO de inning daarom moest terugdraaien.

Half december liet het LBIO in reactie op de klacht onder meer weten dat de overname van de inning op 27 augustus als gevolg van de beschikking niet in stand kon blijven. Het achtte verzoekers klacht gegrond in zoverre dat de overname van de inning moest worden teruggedraaid.

Er was echter al een bedrag via het LBIO geïnd en aan zijn ex-partner overgemaakt. Het LBIO stelde verzoeker voor dit bedrag te verrekenen met de voor januari en februari 2011 verschuldigde betalingen. De ingehouden opslagkosten zou het LBIO aan verzoeker terugbetalen.

Het LBIO deelde verzoekers ex-partner op 20 december 2010 de stand van zaken mee en informeerde haar over de verrekening van het teveel betaalde en het restbedrag dat verzoeker over januari en februari 2011 nog zou betalen.

Verzoeker heeft na de klachtbehandeling door het LBIO in maart 2011 nog per e-mail contact gehad met het LBIO, dat in mei 2011 aan de hand van zijn opmerkingen heeft gereageerd; het heeft onder meer uitgelegd wat de bevoegdheden zijn van het LBIO en volgens welke regels er wordt gewerkt. Het LBIO haalt onder meer de artikelen 6:114, 6:31 en 6:32 van het Burgerlijk Wetboek aan (zie achtergrond); deze artikelen betreffen het betalen op de afgesproken rekening en de vraag in welk geval er bevrijdend is betaald.

Visie verzoeker

Verzoeker vindt dat het LBIO uitgaat van wetsartikelen die in zijn geval niet van toepassing zijn, het LBIO is in de klachtbehandeling ook niet overgegaan tot uitleg hiervan. Hij had wel bevrijdend betaald, zijn ex-partner kon toch bij het geld?

Dat er een voorstel is gedaan tot verrekening van het teveel betaalde bedrag klopt niet, het moest zo van het LBIO. Hij begrijpt niet dat verrekenen nu opeens wel acceptabel is.

Visie LBIO

Verzoeker heeft aanvankelijk op een andere rekening betaald; hij heeft geen reden gehad betalingen op de gezamenlijke rekening te doen en zijn ex-partner heeft daarmee ook niet ingestemd. De ex-partner heeft voldoende aannemelijk gemaakt dat verzoeker niet bevrijdend heeft betaald. Bovendien heeft zij voldoende aangetoond dat er andere kosten van de gezamenlijke rekening zijn betaald. Het is niet aan LBIO om voor haar opdrachtgeefster, de ex-partner, te bepalen of er bevrijdend is betaald.

Verzoeker heeft zonder toestemming van zijn ex-partner verrekening toegepast en is op de gezamenlijke rekening gaan storten. De regels rond verrekening zijn hem in de eerste aanschrijving duidelijk gemaakt. Het is niet aan het LBIO te beslissen dat verrekenen wel is toegestaan: het kan niet voor verzoekers ex-partner bepalen dat verrekening redelijk is en dat zij zich daarin heeft te schikken. Daartoe heeft het LBIO de bevoegdheid niet. Het spijt het LBIO als de hele kwestie voor verzoeker verkeerd zou hebben uitgepakt, maar het hoopt dat verzoeker begrijpt dat het LBIO op het gebied van verrekening nauwelijks bevoegdheid heeft. De overname inning is daarom niet onjuist geweest.

Uiteindelijk is eind december 2010 gebleken dat er een maandbedrag teveel is betaald. Het LBIO heeft inderdaad voorgesteld dit bedrag te verrekenen, hoewel het formeel niet tot de taak van het LBIO behoort om een dergelijk advies te geven. In deze specifieke kwestie is dat echter niet onjuist geweest: immers verzoeker moest voor januari 2011 nog betalen, dus zou het vreemder zijn geweest om zijn ex-partner te vragen eerst het bewuste bedrag terug te storten terwijl van verzoeker wordt verwacht dat hij dat vóór januari 2011 het bedrag voor die maand voldoet. Overigens is met de verrekening van het bedrag ook de maand februari al grotendeels gedekt en verzoeker heeft het restbedrag overgemaakt. Van diens ex-partner is vernomen dat het een en ander geen problemen heeft op geleverd

Beoordeling

Verzoekers ex-partner heeft het LBIO verzocht om overname van de inning van de kinderalimentatie omdat er sprake zou zijn van een achterstand in het betalen daarvan. Het LBIO gaat over tot aanschrijving van verzoeker, maar ziet in eerste instantie af van overname omdat verzoeker betalingsbewijzen overlegt. De ex-partner protesteert: verzoeker is op eigen houtje in plaats van op haar privé-rekening, zoals eerst het geval was, gaan storten op een ander - gezamenlijk - rekeningnummer waarvan ook andere zaken worden betaald en hij heeft er ook weer bedragen afgehaald; bovendien heeft hij een bedrag verrekend ter hoogte van de kinderbijslag. Verzoeker stelt dat hij daar recht op heeft en dat zijn ex-partner dit op eigen houtje heeft gewijzigd en wat maakt het uit dat op een ander rekeningnummer is gestort? Zijn ex-partner kon daar toch bij?

Het LBIO heeft om zijn taak uit te voeren een aantal in de wet vastgelegde bevoegdheden gekregen en het moet elke zaak beoordelen aan de hand van de bijbehorende regels. Dat lijkt zo op het oog een simpele zaak, maar zo eenvoudig is het niet altijd: ook het LBIO moet binnen de ter beschikking staande mogelijkheden afwegingen maken of het al dan

niet overgaat tot actie. Het LBIO is in dit geval tot de conclusie gekomen dat het betaalde bedrag niet ten goede is gekomen van de ex-partner en de kinderen. De vraag is of de afweging van het LBIO in dit geval redelijk is geweest. Redelijkheid houdt in dat de overheid verschillende belangen tegen elkaar afweegt voordat zij een beslissing neemt. De uitkomst daarvan mag niet onredelijk zijn. De overheid verzamelt bij haar handelen de relevante feiten en kijkt naar alle omstandigheden. De verzamelde gegevens worden betrokken bij de belangen die op een zorgvuldige wijze tegen elkaar worden afgewogen. In dit licht worden de overname van de inning en het voorstel om het teveel betaalde bedrag te verrekenen bezien.

Overname van de inning

Het LBIO gaat in eerste instantie af op informatie van de ontvangstgerechtigde, verzoekers ex-partner. Die stelt dat het bedrag haar, en dus de kinderen, niet (geheel) ten goede is gekomen: zij komt eraan tekort, er is dus sprake van een achterstand. Natuurlijk moet het LBIO ook rekening houden met een betalingsplichtige, verzoeker dus. Diens mening is duidelijk: hij heeft betaald, zij het dat dat op een andere rekening gebeurde en minus het bedrag waarover de ex-partner volgens verzoeker al over beschikte.

Het LBIO heeft een aantal dingen kunnen vaststellen: er is op een ander dan het geëigende rekeningnummer gestort en er is verrekend zonder dat over beide zaken overeenstemming heeft bestaan. Verzoeker heeft niet kunnen aantonen dat er overeenstemming heeft bestaan over de "koerswijziging".

De mogelijkheden die het LBIO in zo'n geval ter beschikking staan hebben hun grenzen. In dit geval heeft het LBIO op basis van het recht zoals dat geldt tussen burgers onderling vastgesteld dat één en ander niet volgens die regels is verlopen terwijl daar geen toestemming voor bestond en het geld niet rechtstreeks en volledig ten goede is gekomen aan degene die daar recht op had. Wat het LBIO betreft was er dus sprake van een achterstand en de overname was op dat moment correct. De gedraging is behoorlijk.

Voorstel verrekenen teveel betaalde

Waar het LBIO op het moment van de overname van de inning, 27 augustus 2010, nog niet van op de hoogte is, is de beschikking van de het Gerechtshof Amsterdam, waarbij de eerdere beschikking van de rechtbank is vernietigd, de kinderalimentatie tot die datum als voldaan wordt beschouwd en vanaf die datum wordt verlaagd. Noch verzoeker noch diens ex-partner hebben de beschikking aan het LBIO gestuurd. Nadat het LBIO de beschikking op 14 september 2010 heeft ontvangen komt het vervolgens in december 2010 tot de conclusie dat de inning moet worden teruggedraaid en dat de ex-partner al te veel heeft ontvangen. Het LBIO maakt de ingehouden opslagkosten over aan verzoeker en stelt hem voor om het teveel betaalde te verrekenen met zijn bijdrage over januari en februari 2011. Verzoeker is het daarmee helemaal niet eens: hij wil dat het LBIO het bedrag terugvordert

van zijn ex-partner.

In eerdere rapporten oordeelde de Nationale ombudsman dat het redelijkheidsvereiste onder meer betekent dat het LBIO teveel doorbetaalde kinderalimentatie bij de onderhoudsgerechtigde terugvordert, tenzij het aan de onderhoudsplichtige zelf te wijten is dat dit is gebeurd.

In dit geval zijn twee dingen van belang: verzoeker (noch overigens de ex-partner) heeft het LBIO nadat het Hof de beschikking op 17 augustus bekend heeft gemaakt, geïnformeerd over de laatste ontwikkelingen. Als hij dat wel had gedaan, dan had dat wellicht de overname op 27 augustus kunnen voorkomen.

Verder is van belang dat de afwikkeling van de zaak, mede door de afhandeling van de klacht - die overigens te lang heeft geduurd -, pas eind december heeft plaats gevonden. Pas toen is geconstateerd dat er al teveel was betaald. Het LBIO heeft toen geopperd het bedrag te verrekenen met de te betalen bijdrage voor januari en februari van het jaar daarop. Wat er ook van zij dat het orde op zaken stellen pas op dat moment plaatsvond, het voorstel om te verrekenen is een kwestie van het gezond verstand gebruiken en onnodige rompslomp voorkomen en is daarom redelijk. De gedraging is behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen te Rotterdam, is niet gegrond.

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

Onderzoek

Op 8 augustus 2011 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift met een klacht over een gedraging van het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen te Rotterdam.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de directeur van het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

In het kader van het onderzoek werd betrokkenen verzocht op de bevindingen te reageren.

Tevens werd de directeur van het LBIO een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

Het LBIO deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

Verzoeker gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Klacht van verzoeker van 10 september 2010 aan LBIO;

Reactie van het LBIO van 17 december 2010 van het LBIO;

Standpunt LBIO van 8 november 2011, met als bijlagen:

correspondentie per brief en e-mail tussen LBIO en verzoeker, LBIO en ex-partner en verzoeker en ex-partner onderling,

telefoonnotities van gesprekken tussen LBIO en verzoeker en LBIO en ex-partner, beschikkingen van rechtbank en Gerechtshof;

Reactie verzoeker van 28 november 2011.

Achtergrond

Burgerlijk Wetboek

Artikel 6: 114, eerste lid

Girale betaling

"Bestaat in een land waar de betaling moet of mag geschieden ten name van de schuldeiser een rekening, bestemd voor girale betaling, dan kan de schuldenaar de verbintenis voldoen door het verschuldigde bedrag op die rekening te doen bijschrijven, tenzij de schuldeiser betaling op die rekening geldig heeft uitgesloten."

Artikel 6:31.

"Aan handelingsonbekwame

Betaling aan een onbekwame schuldeiser bevrijdt de schuldenaar, voor zover het betaalde de onbekwame tot werkelijk voordeel heeft gestrekt of in de macht is gekomen van diens wettelijke vertegenwoordiger."

Artikel 6:32.

"Aan onbevoegde

Betaling aan een ander dan de schuldeiser of dan degene die met hem of in zijn plaats bevoegd is haar te ontvangen, bevrijdt de schuldenaar, voor zover degene aan wie betaald moest worden de betaling heeft bekrachtigd of erdoor is gebaat."

Ontw. 6.1.6.6; BW 1421 (oud); BW 3:58, 69; BW 1638/1id 1 (oud); Fw 52 lid 3, 240 lid 3